

»Kukuza bilinganya. 1/2«

Kwa kuwa ni zao muhimu la lishe, ukuaji na uzalishaji wa bilinganya huathiriwa na namna ya uzalishaji na aina.

Kwa vile mbilinganya ni wa familia ya solanaceous, jina lake la kisayansi ni *solanum melongena*. Mbilinganya ni mmea wa majani unaolimwa kila mwaka ingawa mashina yake huufanya kufanana na kichaka kidogo cha miti. Mbilinganya una mfumo wa mizizi yenye kina kirefu na mashina thabiti ambayo yana nywele nywele na miiba pamoja na kiwango cha ukuaji kilichodhamiriwa na kiwango cha ukuaji kisichodhamiriwa.

Uanzishaji wa zao

Vile vile, shina kuu lina mikoa mifupi ambayo hujitokea kuwa mashina mengine ambayo hugawanyika kwenye mhimili wa majani. Majani ni ya mviringo, makubwa na yana miiba na mabua marefu yailiyopangwa kando ya shina.

Majani ya chini yana rangi ya kijivu, huku maua huonekana yenyewe au katika makundi ya 3–5. Maua yana kati ya sepali 5–7 za kijani kibichi na petali za urujuani zilizorefushwa na vile vile sehemu za uzazi za kiume na zile za kike zilizo chini ya stigima hufanya urutubishaji wa moja kwa moja kuwa mgumu.

Matunda ni ya umbo la yai, rangi nyeusi, zambarau, nyeupe, zambarau au kijani na mbegu ndogo za njano. Bilinganya huhitaji hali ya hewa kavu yenye joto na hustawi katika halijoto ya juu iwapo unyevu uko katika viwango vinavyofaa, kwani bilinganya hustahimili halijoto ya juu ya nyuzi joto 40–45 sentigredi ingawa halijoto ya wastani ni 23–25.

Unyevu bora zaidi ni wa 50% na 60%, wakati unyevu wa juu sana huchochea ukuaji wa magonjwa na vile vile kufanya urutubishaji kuwa mgumu. Mbilinganya huhitaji mwanga wa jua wa kila siku wa kati ya saa 10 hadi 12, na udongo bora kwa kilimo cha zao hili ni udongo tifutifu wenye pH 6 na 7, wakati pH 7 na pH 8.5 ni

bora kwa udongo wa kichanga.

Hatimaye, matumizi ya udongo wenye tindikali husababisha matatizo katika ukuaji na uzalishaji wa mazao. Kwa kuzingatia chumvi na maji yanayotumika kumwagilia, mbilinganya ni sugu kidogo kuliko nyanya na sugu zaidi kuliko pilipili.